

KREDYT KONSUMENCKI

Komentarz

Tomasz Czech

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

2. WYDANIE

KREDYT KONSUMENCKI

Komentarz

Tomasz Czech

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

2. WYDANIE

Stan prawny na 15 września 2017 r.

z uwzględnieniem zmian wchodzących w życie 22 października 2017 r. (Dz.U. poz. 819).

Wydawca

Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Agnieszka Zagozda

Łamanie

Fotoedytor

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska SA, 2018

ISBN: 978-83-8107-720-0

2. wydanie

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Przedmowa	15
Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1528; zm. Dz.U. z 2017 r. poz. 819)	17
ROZDZIAŁ 1. Przepisy ogólne	19
Art. 1. [Przepis wprowadzający]	19
Art. 2. [Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe]	26
Art. 3. [Umowa o kredyt konsumencki]	27
Art. 4. [Wyłączenia. Szczególne reżimy normatywne]	48
Art. 5. [Definicje]	82
Art. 6. [Przeliczenie kredytu w walucie obcej]	171
ROZDZIAŁ 2. Obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy o kredyt	175
Art. 7. [Reklamy]	175
Art. 7a. [Sposób podania informacji]	191
Art. 7b. [Inne reklamy]	195
Art. 8. [Reprezentatywny przykład]	196
Art. 9. [Ocena zdolności kredytowej]	198
Art. 10. [Odmowa udzielenia kredytu]	202
Art. 11. [Udzielanie wyjaśnień]	206
Art. 12. [Projekt umowy]	211
Art. 13. [Informacje przedkontraktowe]	216
Art. 14. [Formularz informacyjny]	228
Art. 15. [Umowa zawierana na odległość]	230
Art. 16. [Dodatkowe dane]	235
Art. 17. [Umowa o kredyt w rachunku]	236
Art. 18. [Umowa restrukturyzacyjna]	241
Art. 19. [Fakultatywny formularz informacyjny]	242
Art. 20. [Umowa o kredyt w rachunku zawierana na odległość]	243
Art. 21. [Umowa restrukturyzacyjna zawierana na odległość]	249

Art. 22–23. (uchylone)	250
Art. 24. [Rzeczywista roczna stopa oprocentowania]	251
Art. 25. [Czynniki wpływające na rzeczywistą roczną stopę oprocentowania]	252
Art. 26. [Zaliczanie płatności]	254
Art. 27. [Informacje o stopie referencyjnej]	255
Art. 28. [Obowiązki pośrednika kredytowego]	259
Art. 28a. [Zwrot opłat pobranych przed zawarciem umowy]	264
ROZDZIAŁ 3. Umowa o kredyt	270
Art. 29. [Zawarcie umowy]	270
Art. 30. [Treść dokumentu umowy]	295
Art. 31. [Umowa o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności]	355
Art. 32. [Umowa o kredyt w rachunku]	359
Art. 33. [Umowa restrukturyzacyjna]	361
Art. 33a. [Limit opłat windykacyjnych]	364
Art. 34. [Przekroczenie salda]	370
Art. 35. (uchylony)	374
Art. 35a. [Spłata kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej]	374
Art. 36. [Zmiana wysokości stopy oprocentowania]	388
Art. 36a. [Limit pozaodsetkowych kosztów kredytu]	399
Art. 36b. [Limit w przypadku odroczenia spłaty zadłużenia]	405
Art. 36c. [Limit w przypadku udzielania kolejnych kredytów]	410
Art. 36d. [Wyłączenia]	414
Art. 37. [Harmonogram spłaty kredytu]	416
Art. 38. [Wyciąg z rachunku. Zmiana wysokości stopy oprocentowania lub opłat]	422
Art. 39. [Znaczne przekroczenie salda]	438
Art. 40. [Zmiana całkowitej kwoty kredytu]	443
Art. 41. [Weksel lub czek]	446
Art. 42. [Wypowiedzenie umowy o kredyt odnawialny]	460
Art. 43. [Wypowiedzenie sankcyjne umowy o kredyt odnawialny]	469
Art. 44. [Przelew wierzytelności]	479
Art. 45. [Sankcja kredytu darmowego]	494
Art. 46. (uchylony)	520
Art. 47. [Semidyspozytywność przepisów]	520
ROZDZIAŁ 4. Spłata kredytu przed terminem	524
Art. 48. [Uprawnienie do przedterminowej spłaty kredytu]	524
Art. 49. [Obniżenie całkowitego kosztu kredytu]	529
Art. 50. [Prowizja od przedterminowej spłaty kredytu]	535
Art. 51. [Wyłączenie możliwości zastrzeżenia prowizji]	542
Art. 52. [Rozliczenie kredytu]	543

ROZDZIAŁ 5. Odstąpienie od umowy przez konsumenta	546
Art. 53. [Uprawnienie do odstąpienia od umowy]	546
Art. 54. [Rozliczenie w razie odstąpienia od umowy]	557
Art. 55. [Rozszerzona skuteczność odstąpienia]	567
Art. 56. [Odstąpienie od umowy o kredyt wiązany]	576
Art. 57. [Odstąpienie od umowy podstawowej]	587
Art. 58. [Odstąpienie od umowy zawartej na odległość]	591
Art. 59. [Roszczenie o wykonanie zobowiązania wobec kredytodawcy] . . .	592
ROZDZIAŁ 5a. Działalność instytucji pożyczkowych i rejestr instytucji pożyczkowych	608
Art. 59a. [Wymagania dotyczące instytucji pożyczkowej]	608
Art. 59aa. [Rozpoczęcie działalności przez instytucję pożyczkową]	614
Art. 59ab. [Prowadzenie rejestru instytucji pożyczkowych]	616
Art. 59ac. [Wpis w rejestrze instytucji pożyczkowych]	617
Art. 59ad. [Opłaty za wpis w rejestrze instytucji pożyczkowych]	618
Art. 59ae. [Informacje ujawniane w rejestrze instytucji pożyczkowych]	619
Art. 59af. [Zmiana danych ujawnionych w rejestrze instytucji pożyczkowych]	619
Art. 59ag. [Odmowa wpisu i usunięcie z rejestru instytucji pożyczkowych] . . .	620
Art. 59b. [Przekazywanie informacji o zobowiązaniach konsumentów]	621
Art. 59c. [Tajemnica bankowa]	625
Art. 59d. [Zagraniczne instytucje pożyczkowe]	627
ROZDZIAŁ 5aa. Wpis do rejestru pośredników kredytowych	630
Art. 59da. [Wymagania dotyczące działalności pośrednika kredytowego]	630
Art. 59db. [Wniosek o wpis w rejestrze pośredników kredytowych]	633
Art. 59dc. [Opłata za wniosek o wpis w rejestrze pośredników kredytowych]	634
Art. 59dd. [Zmiana danych ujawnionych w rejestrze pośredników kredytowych]	635
Art. 59de. [Odmowa wpisu i wykreślenie z rejestru pośredników kredytowych]	635
ROZDZIAŁ 5b. Przepisy karne	637
Art. 59e. [Naruszenie wymagań dotyczących instytucji pożyczkowych]	637
Art. 59f. [Naruszenie tajemnicy bankowej]	639
Art. 59g. [Nieprzekazanie wymaganych informacji]	641
Art. 59h. [Prowadzenie działalności bez wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych]	642
Art. 59i. [Prowadzenie działalności bez wpisu do rejestru pośredników kredytowych]	643
ROZDZIAŁ 6. Zmiany w przepisach obowiązujących	645
Art. 60–65.(pominięte)	645

ROZDZIAŁ 7. Przepisy przejściowe i końcowe	646
Art. 66. [Zasady intertemporalne]	646
Art. 67. [Uchylenie dotychczasowej ustawy]	653
Art. 68. [Termin wejścia w życie nowej ustawy]	653
Bibliografia	655

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

- dyrektywa 2007/64 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/64/WE z 13.11.2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylająca dyrektywę 97/5/WE (Dz.Urz. UE L 319, s. 1 i n. ze zm.)
- dyrektywa 2008/48 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23.04.2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.Urz. UE L 133, s. 66 ze zm.)
- dyrektywa 2011/83 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z 25.10.2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 304, s. 64 ze zm.)
- dyrektywa 2014/17 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z 4.02.2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.Urz. UE L 60, s. 34 ze zm.)
- dyrektywa 2015/2366 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z 25.11.2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. UE L 337, s. 35)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)

- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1577)
- k.w. – ustawa z 21.05.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2015 r. poz. 1094 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze sprost. i ze zm.)
- p.b.1997 – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 1988 ze zm.)
- p.bud.1994 – ustawa z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.)
- p.cz. – ustawa z 28.04.1936 r. – Prawo czekowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 462)
- p.n. – ustawa z 14.02.1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. z 2016 r. poz. 1796 ze zm.)
- p.p.m.2011 – ustawa z 4.02.2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. z 2015 r. poz. 1792)
- p.weksl. – ustawa z 28.04.1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 160)
- rozp. Rzym I – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 593/2008/WE z 17.06.2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. z 2008 L 177, s. 6)
- u.j.p. – ustawa z 7.10.1999 r. o języku polskim (Dz.U. z 2011 r. Nr 43, poz. 224 ze zm.)
- u.k.h. – ustawa z 23.03.2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. poz. 819)
- u.k.k. – ustawa z 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2016 r. poz. 1528 ze zm.)
- u.k.k. z 2001 r. – ustawa z 20.07.2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 100, poz. 1081 ze zm.); uchylona
- u.k.r.s. – ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 700 ze zm.)
- u.k.w.h. – ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2017 r. poz. 1007 ze zm.)
- u.o.i.f. – ustawa z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2016 r. poz. 1636 ze zm.)
- u.o.k.h. – ustawa z 23.10.2014 r. o odwróconym kredycie hipotecznym (Dz.U. z 2016 r. poz. 786)

u.o.k.k.	– ustawa z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2017 r. poz. 229 ze zm.)
u.o.p.n.	– ustawa z 16.09.2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1468)
u.p.c.c.	– ustawa z 9.09.2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych. (Dz.U. z 2017 r. poz. 683)
u.p.k.	– ustawa z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta (Dz.U. z 2017 r. poz. 683)
u.p.n.p.r.	– ustawa z 23.08.2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 3 ze zm.)
u.p.r.s.k.	– ustawa z 23.09.2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz.U. poz. 1823)
u.r.r.	– ustawa z 5.08.2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 892 ze zm.)
u.s.d.g.	– ustawa z 2.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1829 ze zm.)
u.s.k.o.k.2009	– ustawa z 5.11.2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1910 ze zm.)
u.u.p.	– ustawa z 19.08.2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1572 ze zm.)

2. Organy promulgacyjne

Dz.U.	– Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE	– Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

3. Oficjalne wydawnictwa z orzecnictwem

OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
Zb.Orz.	– Zbiór Orzeczeń

4. Czasopisma

EPS	– Europejski Przegląd Sądowy
KPP	– Kwartalnik Prawa Prywatnego

MoP	– Monitor Prawniczy
MPB	– Monitor Prawa Bankowego
PB	– Prawo Bankowe
PiP	– Państwo i Prawo
PME	– Prawo Mediów Elektronicznych
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PS	– Przegląd Sądowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
SP	– Studia Prawnicze
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego

5. Nazwy organów i instytucji

CBKE	– Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej
ETS	– Europejski Trybunał Sprawiedliwości
GINB	– Generalny Inspektor Nadzoru Bankowego
KNF	– Komisja Nadzoru Finansowego
NBP	– Narodowy Bank Polski
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
OECD	– Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organization for Economic Cooperation and Development)
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
SO	– sąd okręgowy
SOKiK	– Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
SR	– sąd rejonowy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny
WTO	– Światowa Organizacja Handlu (World Trade Organization)

6. Inne

ang.	– angielski
art.	– artykuł
fr.	– francuski
LEX	– system informacji prawnej Wolters Kluwer Polska
n.	– następny
niem.	– niemiecki

nr	- numer
p.a.	- per annum (w stosunku rocznym)
p.proc.	- punkt procentowy
pkt	- punkt
por.	- porównaj
poz.	- pozycja
ust.	- ustęp
zm.	- zmiana
zob.	- zobacz

Przedmowa

W dniu 18.12.2011 r. weszła w życie ustawa o kredycie konsumenckim z 12.05.2011 r., która – z dużym opóźnieniem – implementowała do prawa polskiego dyrektywę 2008/48. Przepisy tej ustawy istotnie zmieniły krajobraz prawny w dziedzinie kredytowania konsumenckiego. Wyodrębniono kilka reżimów normatywnych kredytu konsumenckiego, wprowadzono wiele nowych obowiązków informacyjnych po stronie kredytodawcy na etapie przedkontraktowym, szczegółowo unormowano wymaganą treść dokumentu umowy o kredyt konsumencki, znacząco zmodyfikowano dotychczasową regulację umowy o kredyt wiązany, nałożono na pośredników kredytowych wiele powinności w stosunku do konsumentów.

Przepisy ustawy o kredycie konsumenckim stoją na niskim poziomie legislacyjnym. Przepisy te często są sformułowane wadliwie pod względem językowym, zamieszczone w niewłaściwej części aktu prawnego, wykazują wewnętrzne niespójności, posługują się terminami niejasnymi lub żargonowymi. Co więcej, w wielu przypadkach nieprawidłowo implementują regulacje dyrektywy 2008/48 do naszego porządku prawnego. Dotychczasowe nowelizacje ustawy o kredycie konsumenckim nie przyczyniły się istotnie do usunięcia tych mankamentów, a po części je nawet pogłębiły.

Wskazane okoliczności sprawiają, że w procesie interpretacji przepisów komentowanej ustawy znacząco rośnie rola wykładni funkcjonalnej oraz pronijnej, która – uwzględniając funkcje oraz genezę tych przepisów – pozwala na odkodowanie prawidłowej normy prawnej.

Podstawowym celem niniejszego komentarza jest zidentyfikowanie zagadnień spornych oraz odczytanie – z szerokim wykorzystaniem wykładni funkcjonalnej oraz pronijnej – rzeczywistego znaczenia norm wynikających z przepisów ustawy o kredycie konsumenckim.

W drugim, poszerzonym wydaniu komentarza uwzględniono stan prawny na dzień 15.09.2017 r. (z uwzględnieniem zmian dotyczących art. 7a, 7b i 8 ust. 1, które wchodzą w życie z dniem 22.10.2017 r. – zaznaczonych kursywą).

USTAWA

z dnia 12 maja 2011 r.

o kredycie konsumenckim

(tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1528; zm. Dz.U. z 2017 r. poz. 819)

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Przepis wprowadzający]

Ustawa określa:

- 1) zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki;
- 2) obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki oraz obowiązki konsumenta, kredytodawcy i pośrednika kredytowego w związku z zawartą umową o kredyt konsumencki;
- 3) (uchylony);
- 4) skutki uchybienia obowiązkom kredytodawcy.

Spis treści

I. Wprowadzenie do ustawy o kredycie konsumenckim	19
II. Ochrona przez informację	20
III. Odpowiedzialne udzielanie kredytów	22
IV. Mankamenty regulacji kredytu konsumenckiego	23
V. Wykładnia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim . . .	23
VI. Wprowadzenie do przepisów rozdziału 1 u.k.k.	24
VII. Znaczenie art. 1 u.k.k.	25

I. Wprowadzenie do ustawy o kredycie konsumenckim

1. Ustawa o kredycie konsumenckim implementuje dyrektywę 2008/48.
2. Podstawowym celem dyrektywy 2008/48 jest ułatwienie powstawania dobrze funkcjonującego wewnętrznego rynku kredytów konsumenckich (pkt 7 preambuły dyrektywy 2008/48). W celu zapewnienia zaufania konsumentów ważne jest, by rynek ten

oferował wystarczający poziom ochrony konsumentów (pkt 8 preambuły dyrektywy 2008/48).

3. Dyrektywa 2008/48 przewiduje – z pewnymi wyjątkami – zasadę harmonizacji zupełnej, zwanej także harmonizacją pełną (zob. art. 22 ust. 1 tej dyrektywy). Zasada ta oznacza, że państwa członkowskie Unii Europejskiej, implementując przepisy dyrektywy 2008/48 do prawa krajowego, nie mogą wprowadzać rozwiązań odmiennych od określonych w tej dyrektywie. Odstępstwa nie mogą być ani mniej, ani bardziej korzystne dla konsumenta.

Zasada harmonizacji zupełnej sprzyja stworzeniu jednolitego rynku kredytów konsumenckich w ramach Unii Europejskiej, zapewniając wszystkim konsumentom wysoki i równoważny poziom ochrony ich interesów (pkt 9 preambuły dyrektywy 2008/48). Por. np. A. Kunkiel-Kryńska, *Metody harmonizacji prawa konsumenckiego w Unii Europejskiej i ich wpływ na procesy implementacyjne w państwach członkowskich*, Warszawa 2013, s. 176 i n.

4. Na temat dyrektywy 2008/48 zob. np. A. Jurkowska-Zeidler, *Jednolita regulacja kredytu konsumenckiego w prawie usług finansowych Unii Europejskiej (nowa Dyrektywa 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki)*, Gdańskie Studia Prawnicze 2009, t. XXI, s. 243 i n.; J. Pisuliński, [w:] *System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, t. 8, red. J. Panowicz-Lipska, Warszawa 2011, s. 390–393; A. Strzelbicka, *Projekt dyrektywy o kredycie konsumenckim*, PB 2004, nr 9 (cz. I), s. 70 i n.; nr 10 (cz. II), s. 81 i n.; D. Wojtczak, *Nowa dyrektywa w sprawie umów o kredyt konsumencki*, PB 2008, nr 5, s. 105 i n.

II. Ochrona przez informację

5. Podstawowym mechanizmem ochrony interesów konsumentów, jaki wykorzystuje się w przepisach dyrektywy 2008/48 oraz w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim, jest dostarczenie konsumentom odpowiednich informacji, które pozwolą im na porównanie ofert składanych przez różnych kredytodawców oraz podjęcie rozsądnej decyzji dotyczącej zaciągnięcia kredytu konsumenckiego i jego warunków, jak również na ocenę bieżącej sytuacji prawnej w związku z kredytem.
6. Ochronę taką realizuje się na różne sposoby, np. zobowiązując kredytodawców i pośredników kredytowych do dostarczenia konsumentom określonych informacji według wystandaryzowanego formatu, udzielenia konsumentom wyjaśnień czy przedstawienia projektu dokumentu umowy.
7. Ochrona informacyjna w stosunku do konsumentów występuje przede wszystkim na etapie przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Elementy takiej ochrony

pojawiają się również na etapie zawierania umowy (np. co do doręczenia konsumentowi dokumentu umowy i wymaganej treści tego dokumentu) oraz na etapie późniejszym (np. w zakresie zmiany wysokości stopy oprocentowania kredytu).

8. System ochrony konsumenta przez informację, jaki przyjęto w przepisach dyrektywy 2008/48 oraz w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim, zakłada stosowanie modelu konsumenta świadomego, wyedukowanego, aktywnego i krytycznie analizującego otrzymywane informacje (tzw. konsument oświecony), choćby *in concreto* kredytobiorca nie spełniał tych warunków. Por. np. E. Łętowska, *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 2002, s. 40 i n.; A. Tischner, *Model przeciętnego konsumenta w prawie europejskim*, KPP 2006, nr 1, s. 199 i n.

„Powołany przepis prawny [art. 22¹ k.c. – przyp. T.Cz.] nie wyznacza cech osobowych podmiotu uważanego za konsumenta, takich jak wymagany zakres wiedzy i doświadczenia w obrocie, stopień rozsądku i krytycyzmu wobec otrzymywanych informacji handlowych. Określenie tych przymiotów następuje w toku stosowania przepisów o ochronie konsumentów. Na ogół przyjmowany jest wzorzec konsumenta rozważnego, świadomego i krytycznego, który jest w stanie prawidłowo rozumieć kierowane do niego informacje. Nie ma podstaw do przyznania konsumentowi tak uprzywilejowanej pozycji, w której byłby zwolniony z obowiązku przejawiania jakiegokolwiek staranności przy dokonywaniu oceny treści umowy, którą zamierza zawrzeć” (wyrok SN z 13.06.2012 r., II CSK 515/11, LEX nr 1231312).

„Obecnie przyjmuje się, że konsument to nie jest osoba nieświadoma, którą należy zawsze chronić w kontaktach z profesjonalistą, jakim jest przedsiębiorca, lecz uznaje się model konsumenta jako osoby dobrze poinformowanej, uważnej i działającej racjonalnie” (wyrok SN z 29.11.2013 r., I CSK 87/13, LEX nr 1418874). Zob. także wyrok SA w Łodzi z 30.09.2015 r., I ACa 427/15, LEX nr 1927571.

System ten nie zmienia rozkładu odpowiedzialności za podjęcie decyzji w sprawie zaciągnięcia kredytu i jej konsekwencje. Odpowiedzialność taka spoczywa na konsumentach.

9. Piśmiennictwo na temat ochrony konsumenta poprzez informację jest bardzo obfite. Por. np. E. Badura, *Informacja przedkontraktowa w umowach konsumenckich*, Warszawa 2017, s. 6 i n.; P. Mikłaszewicz, *Obowiązki informacyjne w umowach z udziałem konsumentów na tle prawa Unii Europejskiej*, Warszawa 2008, s. 82 i n.; D. Rogoń, *Przedkontraktowe obowiązki informacyjne. Podstawa i zakres w świetle zasad europejskiego prawa umów i prawa polskiego*, TPP 2010, nr 1, s. 101 i n.; E. Rutkowska-Tomaszewska, *Naruszenie obowiązków informacyjnych banków w prawie umów konsumenckich*, Warszawa 2009, s. 21 i n.; R. Stefanicki, *Informacje jako środek ochrony słabszej strony umowy w prawie wspólnotowym*, SP 2008, nr 1, s. 65 i n.; P. Teresz-

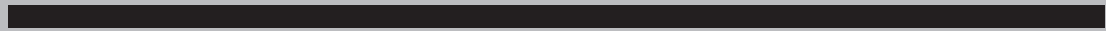
Tomasz Czech – doktor nauk prawnych; radca prawny; autor cenionych komentarzy, m.in. do ustaw: o odwróconym kredycie hipotecznym, o księgach wieczystych i hipotece, o prawach konsumenta, a także wielu innych publikacji z dziedziny prawa cywilnego i bankowego.

W książce przedstawiono kompleksową analizę całości regulacji dotyczących kredytowania konsumentckiego z uwzględnieniem powiązanych z nimi przepisów Kodeksu cywilnego, Prawa bankowego i ustawy o usługach płatniczych. Omówiono zmiany wprowadzone przepisami ustawy o kredycie hipotecznym, nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami oraz ustawy zmieniającej ustawę o nadzorze nad rynkiem finansowym, obejmujące m.in.:

- reklamę kredytu konsumentckiego,
- definicję całkowitej kwoty kredytu,
- rejestr instytucji pożyczkowych,
- limit pozaodsetkowych kosztów kredytu,
- wprowadzenie wymagań odnoszących się do instytucji pożyczkowych.

Istotnym walorem książki są liczne przykłady oraz praktyczne wskazówki dotyczące stosowania komentowanych przepisów w obrocie gospodarczym. W publikacji wykorzystano zarówno bogate orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na temat klauzul abuzywnych, jak i decyzje Prezesa UOKiK w odniesieniu do praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Książka zainteresuje prawników praktyków, w szczególności adwokatów, radców prawnych i sędziów.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

